

Arquitectura popular al servei de la vinya

4

Les tines de vi de la vall del Flequer

Fitxa tècnica

El recorregut ressegueix les fites del sender local SL-C 52 en un itinerari circular a banda i banda del torrent del Flequer.

Accés per a disminuïts físics:

No adaptat a persones amb mobilitat reduïda.

Comarca: Bages

Distància: 3,5 km

Durada: 2 h 30 min

Altitud mínima: 269 m

Altitud màxima: 348 m

Desnivell acumulat: 153 m

Dificultat: Fàcil

Època: Tot l'any

→ Punt d'inici:

Aparcament carretera BV-1124, km 4,200. Per l'autopista C-16, sortida del Pont de Vilomara. Creuar aquesta població i seguir cap a Rocafort, fins a trobar el desviament a Oristrell, on hi ha l'aparcament. Les parades de tren més properes són Manresa i Sant Vicenç de Castellet (www.renfe.es), des d'on s'enllaça amb el bus que porta a Pont de Vilomara (www.transbagesbus.com).

→ Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. La Mata

Ctra. de Terrassa a Navarcles (BV-1221), km 14,8 (Mura)
08230 Matadepera
Tel. 938 318 350

Quan fa cent cinquanta anys la comarca del Bages estava pràcticament entapissada de vinyes, els pagesos van excel·lir en la construcció d'elements que els ajudaven a treballar més còmodament i evitaven que la collita es malmetés. Són les barraques de vinya i les tines de vi, antigament situades enmig de les vinyes i actualment moltes d'elles engolides pels boscos. És el cas de la vall del Flequer, on un senzill recorregut circular permet descobrir construccions espectaculars.

L'itinerari transcorre majoritàriament per corriols i camins dins del bosc i permet fer volar la imaginació per traslladar-se fins a una època on el paisatge i la vida eren radicalment diferents. Els marges, els dipòsits de vinya i l'entorn natural són la resta d'elements definidors d'aquesta ruta.

1 Tines del Tosques

L'itinerari comença des del mateix aparcament, seguint les marques verdes i blanques de l'SL-C 52, un camí de ciment que travessa el torrent i inicia una pujada constant però molt suau. Mitja hora després d'haver començat la caminada, el sender es bifurca i cal prendre el desviament descendent a la dreta, que de seguida condueix a les Tines del Tosques. Aquest conjunt amagat dins el bosc està format per dues tines amb sengles barraques a la seva base. A la part superior del recinte es pot veure la pedra que temps enrera feia de base a la premsa utilitzada per obtenir el most i omplir les tines.

2 Tines del Bleda

El camí continua descendent i, ben a prop de les Tines del Tosques, ofereix

1. Part superior i entrada de les Tines del Tosques

la possibilitat de veure una barraca de vinya al peu mateix del sender. Més endavant, es creua el torrent, s'inicia la pujada i, de seguida, s'obre una desviació a l'esquerra que condueix a les properes Tines del Bleda, conjunt que s'encara majestuós cap al llit del tor-

Sabies que...

La vall del Flequer encara reserva més sorpreses en forma de barraques de vinya i tines en el seu camí cap a l'est. De fet, no gaire lluny de les Tines de l'Escudelleta es poden veure les anomenades Tines del Ricardo. Les autoritats del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac estan treballant per allargar l'itinerari fins al nucli de Rocafort i poder així descobrir els secrets que amaga aquest antic mar de vinyes, avui substituït pels boscos.

2a

2b

2a. Barraqueta de vinya de planta quadrada

2b. Vista de les Tines del Bleda i les seves barraquetes

rent. En destaquen les dimensions de les barraquetes de la base, on es poden identificar clarament les anomenades

boixes, els brocs que facilitaven el buidat de la tina per la seva part inferior.

3 Dipòsit de vinya

Cal continuar l'excursió refent les passes fins el camí principal, que es fa més

TINES DE VI

Les tines formaven part dels masos, on es feia el vi per al consum de la casa. Durant l'època d'esplendor de la vinya catalana, a causa de l'exportació a les colònies d'Amèrica i a l'epidèmia de la fil·loxera a França (ss. XVIII i XIX), la zona de Rocafort estava totalment plantada

de vinyes. Les dificultats, els riscos i el cost addicional de transportar la verema fins als masos van provocar que es construïssin les tines a les pròpies vinyes. Amb l'arribada de la fil·loxera a Catalunya, les vinyes bagenques van quedar finalment abandonades.

3. Dipòsit usat per elaborar fungicides
4. L'impressionant conjunt de les Tines de l'Escudelleta
5. Barraques de vinya amagades dins del bosc

estret a mesura que el sender s'endinsa a l'obaga de la serra de Puig Gil. El bosc és frondós, però a estones ofereix vistes insospitades del vessant contrari, on es descobreixen diverses barraques de vinya amagades lluny de la pista. En aquest indret també es pot veure un dipòsit de vinya o *xupet*, que els pagesos utilitzaven bàsicament per elaborar el brou bordelès, una barreja de sulfat de coure i calç diluïts en aigua que prevenia les malalties dels ceps.

4 Tines de l'Escudelleta

Quan el corriol canvia la tendència ascendent per la descendent, és senyal que ens acostem al darrer i més espectacular conjunt de tines. Situades gairebé al mateix llit del torrent del Flequer s'alcen les Tines de l'Escudelleta. En total, es poden veure dotze tines agrupades de tres en tres o de quatre en quatre en un recinte comú que devia experimentar una activitat frenètica en temps de verema. Aquesta enorme concentració justificava que una construcció adossada a un dels grups de tines inclogués una premsa fixa, de la

que encara queden les restes de la pedra de la base.

5 Barraques de vinya

A l'altra banda del riu, el sender es torna a trobar amb la pista del començament, que cal seguir a l'esquerra fins a tornar a trobar l'aparcament. Pel camí, en un paisatge molt més obert, es poden veure diverses barraques de vinya, a més d'obtenir algunes de les millors panoràmiques de les Tines de l'Escudelleta i del Bleda.

Per saber-ne més:

- *La vinya al Bages. Mil anys d'elaboració del vi.* Llorenç Ferrer. Centre d'Estudis del Bages, 1998.
- *Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Mapa i Guia Excursionista E-25.* Ed. Alpina i GeoEstel, 2003.